

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 19 listopada 2024 r.

WRPS-VI.431.2.39.2024.MM

Pani

Xxx xxx

Kierownik

Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

w Raszynie

ul. Unii Europejskiej 3

05-090 Raszyn

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej² oraz zgodnie z Planem Kontroli Zewnętrznych na rok 2024 kontrolerzy Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie w składzie: xxx xxx – starszy inspektor wojewódzki, pełniący funkcję przewodniczącej zespołu kontrolującego oraz xxx xxx – starszy inspektor wojewódzki, posiadający upoważnienia Wojewody Mazowieckiego, przeprowadzili w dniach od 3 do 17 września 2024 r. kontrolę problemową w trybie zwykłym w kierowanym przez Panią Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Raszynie³.

Przedmiot kontroli obejmował organizację i realizację zadań wynikających z ustawy z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych⁴, zwanej dalej ustawą o świadczeniach rodzinnych, w zakresie ustalania uprawnień do świadczenia rodzicielskiego.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2022 r. do dnia rozpoczęcia kontroli, tj. do 3 września 2024 r. Kontrolę odnotowano w książce kontroli pod pozycją 34, określając zakres i termin jej przeprowadzenia.

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

³ Dalej Organ, GOPS, Ośrodek, jednostka kontrolowana.

⁴ Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 390 z późn. zm.).

Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie

00-950 Warszawa, Plac Bankowy 3/5, tel.: (+48) 22 695 69 95 Elektroniczna Skrzynka Podawcza ePUAP: /t6j4lj4d68r/skrytka

www.gov.pl/web/uw-mazowiecki

Niniejszym przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

Wojewoda Mazowiecki pozytywnie, pomimo uchybień ocenił działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszynie w zakresie sposobu organizacji zadania oraz w zakresie przekazywania dokumentacji w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, natomiast pozytywnie, pomimo nieprawidłowości w zakresie ustalania uprawnień do świadczenia rodzicielskiego i jego wypłacania.

I. Organizacja zadania

Jednostką realizującą kontrolowane zadanie na terenie Gminy Raszyn jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie. Kierownikiem jednostki kontrolowanej jest Pani xxx xxx, zatrudniona na tym stanowisku od 3 grudnia 2012 r., na podstawie umowy o pracę. Obsługę finansowo-księgową prowadzi Pani xxx xxx - główna księgowa, zatrudniona na tym stanowisku od 1 listopada 2014 r., na podstawie umowy o pracę.

W kontrolowanym okresie GOPS w Raszynie funkcjonował w oparciu o dwa następujące po sobie regulaminy organizacyjne: Regulamin organizacyjny, wprowadzony Zarządzeniem Nr xxx Kierownika GOPS z xxx⁵ a następnie zmieniony Zarządzeniem Nr xxx Kierownika GOPS z xxx⁶ oraz Regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Nr xxx, Kierownika GOPS z xxx⁷ W regulaminach tych wyodrębniono komórkę do realizacji zadań z zakresu świadczeń rodzinnych pod nazwą Sekcja Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego, która zmieniła nazwę na Sekcja Świadczeń Rodzinnych, Funduszu Alimentacyjnego i pomocy materialnej o charakterze socjalnym, a następnie nazwę na Dział Świadczeń. W § 13 dwóch regulaminów określono zadania dla komórki realizującej kontrolowane zadanie. Powyższe jest realizacją przepisu art. 20 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Według sporządzonego na potrzeby kontroli wykazu pracowników⁸ ustalono, że kontrolowane zadania realizowały niżej wymienione osoby na podstawie imiennych upoważnień wydanych przez Wójta Gminy Raszyn:

1. Pani xxx xxx - kierownik GOPS w Raszynie – realizowała zadania na podstawie upoważnienia Nr xxx z xxx, do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń

⁵ Zarządzenie Nr xxx Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszynie z dnia xxx w sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszynie

⁶ Zarządzenie Nr xxx Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszynie z dnia xxx w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszynie

⁷ Zarządzenie Nr xxx Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszynie z dnia xxx w sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszynie

⁸ Wykaz pracowników realizujących zadania z ustawy o świadczeniach rodzinnych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Raszynie z 5 września 2024 r.

rodziny, a także do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych w imieniu Wójta, wydanego na podstawie art.20 ust. 3 Ustawy;

2. Pani xxx xxx – zatrudniona na podstawie umowy o pracę, w okresie od 1 października 2012 r. do dnia rozpoczęcia kontroli, prowadziła postępowania i wydawała decyzje administracyjne na podstawie upoważnienia z xxx⁹ wydanego do pracy na stanowisku starszego specjalisty do spraw świadczeń rodzinnych, na podstawie art. 20 ust. 3 Ustawy. Od 1 lutego 2024 r. nastąpiła zmiana stanowiska na Kierownika Działu Świadczeń Rodziny, natomiast nie zaktualizowano w tym zakresie upoważnienia. Dopiero w trakcie trwania kontroli, Kierownik GOPS w Raszynie wystąpiła z pisemnym wnioskiem do Wójta Gminy Raszyna o wydanie upoważnienia dla Pani xxx xxx do realizacji kontrolowanych zadań na stanowisku Kierownika Działu Świadczeń Rodziny¹⁰. Nowe upoważnienie do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych zostało wydane xxx.¹¹

Zwraca się uwagę, że upoważnienie dla Pani xxx xxx z xxx zostało udzielone na podstawie całego art. 20 ustawy o świadczeniach rodzinnych, bez przywołania ustępu 3 tego artykułu, który wskazuje na możliwość upoważnienia pracownika ośrodka pomocy społecznej do realizacji zadań z Ustawy, oraz na podstawie art. 268a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹². Wyłączną podstawą do udzielenia upoważnienia do realizacji świadczeń rodzinnych jest przepis art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Zgodnie z art. 32 ust 2 u.ś.r. przepisy ustawy k.p.a. stosuje się w sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie.

Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie pismem z 1 czerwca 2022 r. znak: WPS-VI.9421.2.6.2022.PK przypomniał wszystkim gminom z terenu woj. mazowieckiego o konieczności posiadania upoważnień m.in. do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, wskazując prawidłową ich treść i zobowiązując do weryfikacji dotychczas udzielonych upoważnień w zakresie wskazanym w piśmie, a w przypadku realizacji zadań bez upoważnień niezwłocznego ich udzielenia. Upoważnienie udzielone xxx nie uwzględnia wytycznych zawartych w przytoczonym piśmie w zakresie podstawy prawnej.

⁹ Upoważnienie znak xxx, Wójta Gminy Raszyna wydane dla Pani xxx xxx starszego specjalisty do spraw świadczeń rodzinnych

¹⁰ Wniosek oznaczony xxx z xxx o wydanie upoważnienia dla Pani xxx xxx Kierownika Działu Świadczeń Rodziny

¹¹ Upoważnienie znak xxx, Wójta Gminy Raszyna wydane dla Pani xxx Kierownika Działu Świadczeń Rodziny

¹² Dalej k.p.a.

Upoważnienia do realizacji zadań z zakresu świadczeń rodzinnych dla pracownika merytorycznego każdorazowo wydawane były na pisemny wniosek kierownika Ośrodka.

Realizację zadań wynikających z udzielonych upoważnień uwzględniono w zakresach obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności ww. pracowników Ośrodka.

II. Prawdliwość postępowania w zakresie przekazywania dokumentacji w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego

W okresie od 1 stycznia 2022 r. do dnia kontroli GOPS w Raszynie odzyskał w ramach koordynacji, w 3 sprawach na podstawie decyzji Wojewody Mazowieckiego¹³ nienależnie pobrane świadczenia rodzinne w łącznej kwocie 3 450,35 zł¹⁴, w tym należność główną w wysokości 2 695 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie wynoszące na dzień spłaty 755,35 zł.

Z przedłożonej dokumentacji wynika, że w okresie od 1 stycznia 2022 r., po dokonaniu przez stronę spłaty całości lub części nienależnie pobranych świadczeń (w tym w 1¹⁵ sprawie, w której odzyskano nienależne świadczenia w formie potrącenia należności z bieżąco wypłacanego świadczenia wychowawczego - listy o nr xxx, xxx), częściowo stosowano procedurę¹⁶ wprowadzoną przez Wojewodę Mazowieckiego. Odzyskane środki niezwłocznie przekazywano na rachunek dochodów Wojewody Mazowieckiego. Ustalono jednak, że nie przekazywano do MUW szczegółowych specyfikacji finansowych¹⁷ do przelewów bankowych dotyczących przekazania nienależnie pobranych świadczeń w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, co jest niezgodne z obowiązującą procedurą¹⁸. Kontrola w zakresie przekazywania do MUW pisemnej informacji o dokonaniu przez świadczeniobiorcę spłaty należności wykazała, że w 6¹⁹ przypadkach Organ przekazał stosowną informację

¹³ Decyzje WM oznaczone: xxx z xxx.; xxx z xxx; xxx z xxx

¹⁴ Na podstawie informacji Kierownika xxx oraz dokumentacji przekazanej przez Urząd Gminy Raszyna (przelewy środków na konto MUW)

¹⁵ Sprawa prowadzona w MUW pod nr xxx

¹⁶ Zasady współpracy organów właściwych i Wojewody Mazowieckiego w sprawach dotyczących nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych i rodzinnych w związku z przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, dalej jako Procedura

¹⁷ „Specyfikacja przelewu z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych i rodzinnych w związku z przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego” załącznik Nr 1 do procedury

¹⁸ dot. pkt III procedury Wojewody Mazowieckiego „Przepływy finansowe dotyczące nienależnie pobranych świadczeń w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego”

¹⁹ Spłaty należności w dniach: xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx

o dokonanych spłatach nienależnie pobranych świadczeń z uchybieniem ustalonego w procedurze terminu 7 dni od dnia spłaty.²⁰

Od 1 stycznia 2022 r. do dnia kontroli Ośrodek przekazał 3²¹ wnioski do Wojewody Mazowieckiego o ustalenie prawa do świadczenia rodzicielskiego w związku z zastosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, na podstawie art. 23 a ust. 1 ustawy. Spośród 3 złożonych wniosków, 2 opatrzone były pieczęcią Organu z datą wpływu, podpisem osoby przyjmującej oraz liczbą dziennika, natomiast 1²² wniosek opatrzony został tylko pieczęcią Organu z datą wpływu, natomiast nie zawierał podpisu/parafy osoby przyjmującej wniosek oraz liczby dziennika. Ponadto w 1 wniosku wnioskodawca nie zawarł daty złożenia wniosku, jedynie złożył podpis pod wnioskiem. W tej sytuacji należało wezwać wnioskodawcę do uzupełnienia wniosku zgodnie z art. 24a ust. 1 Ustawy, czego Organ nie dopełnił. Należy zauważyć, że niezastosowanie się wnioskodawcy do wezwania mogło skutkować pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia. Wnioski złożono na prawidłowym formularzu, zgodnym z wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1466)²³. 2 wnioski zostały prawidłowo i kompletnie wypełnione przez wnioskodawcę w części II pkt 2 wniosku dotyczącej danych o członku rodziny przebywającym za granicą. 1²⁴ wniosek nie zawierał niezbędnych informacji w zakresie: numeru PESEL, okresu pobytu poza granicami RP, adresu miejsca zamieszkania oraz nazwy i adresu pracodawcy, co jest niezgodne z art. 23a ust. 1-2c Ustawy. Wojewoda Mazowiecki pismem z xxx²⁵ zobowiązał Organ do uzupełnienia wniosku o brakujące dane dotyczące ojca dziecka i zgromadzenia wymaganej dokumentacji w sprawie oraz ponownego przekazania wniosku wraz z ww. dokumentami celem ustalenia, czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. 8 września 2023 r. Organ wezwał wnioskodawcę do uzupełnienia wniosku o brakujące dokumenty, a następnie xxx przyjął oświadczenie od wnioskodawcy zawierające niezbędne dane o ojcu dziecka. Po zebraniu brakującej dokumentacji Ośrodek ponownie przekazał wniosek do

²⁰ Część I pkt 2 Procedury

²¹ Wnioski oznaczone: xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx

²² Wniosek z xxx

²³ Dalej - Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r.

²⁴ Wniosek z xxx

²⁵ Pismo nr xxx z xxx

Wojewody Mazowieckiego²⁶ celem dalszego procedowania. Do przekazanych wniosków w sprawie koordynacji dołączono m.in. oświadczenie o podjęciu pracy przez ojca dziecka poza granicami RP (w 2 sprawach), zaświadczenie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych²⁷ o niepobieraniu zasiłku macierzyńskiego przez matkę dziecka za okres odpowiadający okresowi urlopu macierzyńskiego (w 2 sprawach) oraz decyzję ZUS o odmowie prawa do zasiłku macierzyńskiego (w 1 sprawie). Do wniosków nie dołączono niezbędnych w sprawie weryfikacji z systemu CSIZS empatia, tj. PESEL, CBB, CWU, ZUS, MF i Rynek Pracy, co było niezgodne z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych. Ustalono, że Organ przekazywał dokumentację wyłącznie elektronicznie poprzez moduł gmina-województwo lub poprzez system Empatia. Badane wnioski zostały przekazane do wojewody niezwłocznie po ich otrzymaniu. Wojewoda Mazowiecki ustalił, że w powyższych sprawach mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Wypłatę świadczeń przyznanych przez Wojewodę Mazowieckiego, Ośrodek zrealizował terminowo, w kwotach zgodnych z wydanym rozstrzygnięciem²⁸. W 1²⁹ przypadku w trakcie realizacji decyzji przyznającej prawo do świadczenia, świadczeniobiorca poinformował pisemnie o podjęciu zatrudnienia. W tej sprawie Wojewoda uchylił decyzję ustalającą prawo do świadczenia rodzicielskiego³⁰. W okresach, w których miały zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego jednostka kontrolowana nie wydawała własnego rozstrzygnięcia.

III. Prawdliwość ustalania uprawnień do świadczenia rodzicielskiego i jego wypłacania

W GOPS w Raszynie w zakresie świadczeń rodzinnych/świadczenia rodzicielskiego prowadzony jest rejestr wniosków formie papierowej i elektronicznej, z wykorzystaniem systemu dziedzinowego Sygnity.

W okresie podlegającym kontroli w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Raszynie wnioskodawcy złożyli 97 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia rodzicielskiego, w tym 41 w formie elektronicznej, a pozostałe 56 w formie papierowej. 15 wniosków złożyły obywatelki Ukrainy przebywające na terenie Polski w związku z konfliktem zbrojnym trwającym na terytorium Ukrainy. 3 wnioski przekazano do innego organu zgodnie z właściwością w związku ze zmianą miejsca zamieszkania, 3 pozostawiono bez rozpatrzenia

²⁶ Pismo z xxx

²⁷ Dalej - ZUS

²⁸ Decyzje Wojewody Mazowieckiego oznaczone: xxx z xxx, xxx z xxx

²⁹ Sprawa nr xxx

³⁰ Decyzja Wojewody Mazowieckiego nr xxx z xxx

z uwagi na niezastosowanie się strony do wezwania do dostarczenia brakujących dokumentów oraz 11 uznano za bezprzedmiotowe, gdyż zostały wycofane przez wnioskodawców na wniosek strony lub zostały złożone podwójnie. Na dzień rozpoczęcia kontroli 1 wniosek pozostawał nierozpatrzony.

W okresie podlegającym kontroli GOPS wydał łącznie 100 decyzji administracyjnych w sprawach dotyczących świadczenia rodzicielskiego, w tym: 73 decyzje przyznające prawo do świadczenia rodzicielskiego, 6 decyzji odmownych, 5 decyzji uchylających prawo do świadczenia, 4 decyzje zmieniające (przedłużające prawo do świadczenia rodzicielskiego obywatelkom Ukrainy w związku z przedłużeniem prawa do legalnego pobytu na terytorium RP), 3 decyzje w sprawie nienależnie pobranych świadczeń rodzicielskich oraz 9 decyzji o umorzeniu postępowania.

Kontroli poddano akta 20 spraw, w tym 19 z wniosków o ustalenie prawa do świadczenia rodzicielskiego złożonych w okresie objętym kontrolą oraz 1 sprawę z wniosku złożonego 15 października 2021, w której w kontrolowanym okresie prowadzone było postępowanie w sprawie zwrotu nienależnie pobranych świadczeń oraz został wystawiony tytuł wykonawczy.

W okresie objętym kontrolą Organ nie prowadził postępowań, które dotyczyłyby marnotrawienia wypłaconych świadczeń lub wydatkowania ich niezgodnie z przeznaczeniem. Nie było przypadku urodzenia dziecka przez kobietę pobierającą zasiłek dla bezrobotnych. Nie było także spraw, w których nastąpił zgon wnioskodawcy.

Postępowanie w sprawach przyznania ww. świadczenia każdorazowo wszczynano na wniosek złożony przez osobę uprawnioną (w skontrolowanych sprawach zawsze wnioskodawcą była matka dziecka), który zawierał informacje określone w § 2 pkt 1-9 rozporządzenia wykonawczego z 27 lipca 2017 r.³¹, obowiązującego do 13 lipca 2023 r. Po dacie jak wyżej wniosek zawierał informacje, które zostały określone w § 2 pkt 1-9 rozporządzenia wykonawczego z 6 lipca 2023 r.³². Wnioski składane były w formie papierowej lub elektronicznej, zostały opatrzone pieczęcią Organu z datą wpływu, parafką osoby przyjmującej wniosek, numerem dziennika oraz numerem sprawy. We wszystkich sprawach prowadzone były metryki, w których odnotowano podejmowane czynności łącznie

³¹ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. poz. 1466).

³² Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2023 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. poz. 1340).

z przyjęciem wniosku. W badanych sprawach wnioski zawierały niezbędne dane, oświadczenia i pouczenia podpisane przez wnioskodawców. Skontrolowane wnioski zostały wypełnione prawidłowo, a naniesione skreślenia i poprawki zostały uwierzytelnione poprzez parafowanie miejsca zmiany lub skreślenia przez wnioskodawcę.

W jednym przypadku³³ wniosek został złożony elektronicznie przez obywatelkę Nepalu. Organ wezwał wnioskodawczynię do uzupełnienia wniosku o brakujące dokumenty. Z uwagi na niezastosowanie się wnioskodawcy do wezwania do uzupełnienia wniosku w wyznaczonym terminie zgodnie z art. 24a ust 2 Ustawy, wniosek pozostawiono bez rozpatrzenia.

Przed wydaniem rozstrzygnięcia Organ dokonywał weryfikacji informacji niezbędnych do wydania decyzji w rejestrach PESEL, CBB, CWU i/lub ZUS, natomiast nie weryfikował w Centralnej Aplikacji Rynku Pracy (dalej CARP) czy osoba uprawniona jest zarejestrowana jako osoba bezrobotna lub pobierająca zasiłek dla bezrobotnych i opierał się jedynie na oświadczeniu złożonym we wniosku. Zgodnie z art. 17c ust 5 i 6 Ustawy, w razie urodzenia dziecka przez kobietę pobierającą zasiłek dla bezrobotnych w okresie, o którym mowa w art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2023 r. poz. 735, 1429, 1723 i 1737), lub w ciągu miesiąca po jego zakończeniu, lub w okresie przedłużenia zasiłku dla bezrobotnych na podstawie art. 73 ust. 3 tej ustawy, świadczenie rodzicielskie przysługuje jednemu z rodziców w wysokości różnicy między kwotą świadczenia rodzicielskiego a kwotą pobieranego przez kobietę zasiłku dla bezrobotnych pomniejszonego o zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych. Zatem zasadne jest, aby w każdym przypadku przed przyznaniem świadczenia dokonać weryfikacji w CARP.

W 3³⁴ przypadkach wnioski zostały złożone przez obywatelki Ukrainy przebywające w Polsce w związku z trwającym konfliktem zbrojnym na terenie Ukrainy. Do wniosków zostały dołączone zaświadczenia z ZUS o niepobieraniu zasiłku macierzyńskiego oraz powiadomienia o nadaniu numeru Pesel ze statusem UKR. W 1³⁵ sprawie, w której świadczenie zostało przyznane do końca legalnego pobytu na terenie naszego kraju, tj. do 4 marca 2024 r.³⁶ Organ nie dokonał zmiany decyzji w zakresie przedłużenia tego prawa. Prawidłowo w związku z przedłużeniem ustawowego terminu uprawniającego do legalnego pobytu na terenie Polski

³³ Postępowanie nr xxx

³⁴ Wnioski oznaczone: xxx, xxx, xxx

³⁵ Sprawa nr xxx

³⁶ Zgodnie z art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 583) tj. z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 103) o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

do dnia 30 września 2025 r. należało wydać decyzję zmieniającą i przedłużyć prawo do świadczenia rodzicielskiego do dnia, w którym upływają 52 tygodnie od dnia urodzenia dziecka, zgodnie z art. 17c ust. 1 u.ś.r. W tej sprawie, w trakcie kontroli Organ wydał decyzję zmieniającą³⁷ w zakresie zmiany terminu przyznania świadczenia.

W kolejnej sprawie³⁸ świadczenie zostało przyznane na 52 tygodnie, tj. do 10 grudnia 2023 r. co było działaniem nieprawidłowym, gdyż w dniu wydania decyzji okres legalnego pobytu zgodnie z ustawą³⁹ upływał 24 sierpnia 2023 r. Ponadto Organ nie dokonał weryfikacji w systemach Straży Granicznej, czy matka dziecka nie utraciła statusu UKR. W tej sprawie świadczeniobiorczyni złożyła wniosek o wstrzymanie wypłaty w związku ze zmianą miejsca zamieszkania. Jednostka kontrolowana uchylła wydaną decyzję przyznającą, a następnie 20 marca 2023 r. przekazała dokumentację wraz z decyzją uchylającą do organu właściwego. Zgodnie z art. 25 ust. 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych w przypadku powzięcia informacji o zmianie miejsca zamieszkania osoby, której przyznano świadczenia rodzinne, dotychczasowy organ właściwy przekazuje wydaną decyzję wraz z aktami sprawy organowi właściwemu ze względu na nowe miejsce zamieszkania, w celu jej dalszej realizacji. W tym przypadku Organ nie powinien wydawać decyzji uchylającej.

W trzeciej sprawie⁴⁰ świadczenie zostało przyznane prawidłowo i na prawidłowy okres.

W 15 przypadkach Organ przyznał świadczenie rodzicielskie w związku z urodzeniem jednego dziecka przy jednym porodzie, z tego w 14 przypadkach od dnia urodzenia dziecka oraz w 1 od pierwszego dnia miesiąca, w którym został złożony wniosek, do upływu 52 tygodni od dnia urodzenia dziecka. Terminy przysługiwania świadczenia obliczano zgodnie z art. 57 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego⁴¹, w świetle którego terminy określone w tygodniach kończą się z upływem tego dnia w ostatnim tygodniu, który nazwą odpowiada początkowemu dniowi terminu. Świadczenia przyznawano w prawidłowych kwotach zgodnie z art.17c ust. 5 i ust 7 u.ś.r. tzn. niezależnie od dochodu rodziny, w wysokości 1 000 zł miesięcznie, matkom dzieci, które w okresie sprawowania opieki nad dzieckiem nie miały prawa do zasiłku macierzyńskiego. W sytuacji, gdy świadczenie przysługiwało za niepełny miesiąc (pierwszy lub ostatni) kwotę świadczenia ustalano zgodnie z przepisami art. 17c ust. 7 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Postępowanie w sprawie przyznania świadczenia rodzicielskiego kończono wydaniem decyzji administracyjnych w terminach określonych w art.

³⁷ Decyzja nr xxx z xxx

³⁸ Sprawa nr xxx

³⁹ Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

⁴⁰ Sprawa nr xxx

⁴¹ Dalej: k.p.a.

35 § 1-3 k.p.a. Średni czas prowadzenia postępowania wyniósł 11 dni, przy czym w 2 przypadkach decyzje wydano już w dniu wpływu wniosku. Najdłuższe postępowanie trwało 36⁴² dni i zakończyło się pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

W skontrolowanych sprawach wydano 3 decyzje uchylające⁴³ prawo do świadczenia rodzicielskiego. W 2 przypadkach nastąpiła zmiana mająca wpływ na prawo do kontrolowanego świadczenia, o czym organ wypłacający świadczenie został poinformowany. W 1⁴⁴ przypadku przyczyną uchylecia decyzji było podjęcie zatrudnienia przez świadczeniobiorcę, oraz w 1⁴⁵ przypadku umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej. Jedna decyzja uchylająca została wydana w związku ze zmianą miejsca zamieszkania, co było działaniem niezgodnym z przepisami ustawy⁴⁶. Zgodnie z art. 32 u.ś.r. bez zgody strony można zmienić lub uchylić ostateczną decyzję administracyjną, na mocy której strona nabyła prawo do świadczeń rodzinnych, jeżeli uległa zmianie sytuacja rodzinna lub dochodowa rodziny mająca wpływ na prawo do świadczeń rodzinnych.

W 2 sprawach Organ odmówił prawa do wnioskowanego świadczenia. W 1⁴⁷ przypadku nie było podstaw prawnych do przyznania świadczenia rodzicielskiego, gdyż od urodzenia dziecka do złożenia wniosku minęło więcej niż 52 tygodnie. Zgodnie z art. 17c ust. 3 pkt 1 i ust. 4 pkt 1 świadczenie rodzicielskie przysługuje od dnia porodu, przez okres 52 tygodni w przypadku urodzenia 1 dziecka przy jednym porodzie, zatem wydanie decyzji odmownej było działaniem uzasadnionym. W kolejnej sprawie⁴⁸ matka dziecka pozostawała w stosunku pracy, co wynikało z dokonanej weryfikacji w systemach MF oraz ZUS. Ośrodek wystosował do wnioskodawcy zawiadomienie⁴⁹ o zakończeniu postępowania administracyjnego, w którym powiadomił o możliwości zapoznania się z aktami oraz prawie do wypowiedzenia się co do zebranych dowodów w terminie 7 dni. Zawiadomienie zostało odebrane prawidłowo⁵⁰. Po upływie wyznaczonego terminu Organ wydał decyzję odmowną.

W 1⁵¹ sprawie Organ wydał decyzję o umorzeniu postępowania. W tym przypadku do Ośrodka drogą elektroniczną wpłynął wniosek strony postępowania o wycofanie wniosku dotyczącego przyznania świadczenia rodzicielskiego, bez podania przyczyny. Organ przychylił

⁴² Postępowanie nr xxx

⁴³ Decyzje oznaczone: xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx

⁴⁴ Decyzja nr xxx z xxx

⁴⁵ Sprawa nr xxx

⁴⁶ Przypadek został opisany we wcześniejszej części PWP - przypis 37.

⁴⁷ Sprawa nr xxx

⁴⁸ Sprawa nr xxx

⁴⁹ Zawiadomienie z dnia xxx

⁵⁰ Potwierdzenie odbioru z dnia xxx

⁵¹ Sprawa nr xxx

się do wniosku strony i niezwłocznie wydał decyzję o umorzeniu postępowania, na podstawie art. 105 k.p.a., co było działaniem prawidłowym.

W skontrolowanych sprawach wydano 2 decyzje o nienależnie pobranych świadczeniach i ich zwrocie. W jednym przypadku⁵² do Organu wpłynęło pismo⁵³ z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie⁵⁴ informujące o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej od 28 marca 2024 r. Ostatnie świadczenie rodzicielskie zostało wypłacone w kwietniu za miesiąc kwiecień 2024 r. Organ wydał decyzje uchylającą⁵⁵, a następnie po upływie ponad 3 miesięcy wydał decyzję o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń⁵⁶. Świadczenie wypłacone za okres od 28 marca 2024 r. do 30 kwietnia 2024 r. zostało uznane za nienależnie pobrane, co było działaniem prawidłowym. Organ prawidłowo ustalił kwotę nienależnie pobranego świadczenia. Decyzja administracyjna w tej sprawie została odebrana przez stronę 29 sierpnia 2024 r. Do dnia kontroli tj. do 3 września 2024 r. świadczenie nie zostało zwrócone. W drugim przypadku⁵⁷ do Organu wpłynęło pismo⁵⁸ z PCPR informujące o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej od 8 lutego 2022 r. Ostatnia wypłata świadczenia nastąpiła w lutym za miesiąc luty 2022 r. W tym postępowaniu, po ponad 4 miesiącach od wydania decyzji uchylającej⁵⁹ została wydana decyzja o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń⁶⁰. W tej sprawie Organ nieprawidłowo ustalił kwotę nienależnie pobranego świadczenia rodzicielskiego, żądając do zwrotu kwotę 1000 zł, gdy tymczasem za nienależnie pobrane świadczenie należało uznać kwotę 750 zł, tj. za okres od 8 do 28 lutego 2022 r., czyli od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej do końca miesiąca. Powyższa decyzja została wydana xxx. Jednocześnie w aktach sprawy znajdowało się zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie zwrotu nienależnie pobranego świadczenia⁶¹ z 28 czerwca 2022 r. W aktach sprawy znajdował się także dokument tzw. Tytuł wykonawczy stosowany w egzekucji należności pieniężnych⁶² z 6 lipca 2023 r. W tej sprawie do dnia kontroli nienależnie pobrane świadczenia nie zostały odzyskane. Należy zauważyć, że w przedmiotowych sprawach wydano decyzje o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń z uchybieniem terminów określonych

⁵² Sprawa nr xxx

⁵³ Pismo z dnia xxx data wpływu do GOPS w Raszynie xxx

⁵⁴ Dalej PCPR

⁵⁵ Decyzja nr xxx z xxx

⁵⁶ Decyzja nr xxx z xxx

⁵⁷ Sprawa nr xxx

⁵⁸ Pismo z dnia xxx. data wpływu do GOPS w Raszynie xxx

⁵⁹ Decyzja nr xxx z xxx

⁶⁰ Decyzja nr xxx z xxx

⁶¹ Zawiadomienie nr xxx

⁶² Tytuł wykonawczy nr xxx; UPO z US w Pruszkowie z dnia xxx

w art. 35 § 1-3 k.p.a. W myśl ww. przepisów organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki.

W uzasadnieniu przedmiotowych decyzji zawarto stosowne przepisy art. 30 ust. 2 Ustawy, stanowiące o nienależnie pobranych świadczeniach, jednakże nie zawarto w pouczeniu informacji, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji w myśl art. 30 ust. 7 Ustawy. W decyzjach powołano się na przepis regulujący wysokość zwrotu odsetek za opóźnienia oraz została określona wysokość odsetek za opóźnienie. Ustalono, że w obydwu postępowaniach do dnia kontroli nie odzyskano nienależnie pobranych świadczeń.

W skontrolowanych postępowaniach Organ wydał ogółem 24 decyzje administracyjne, z tego 15 decyzji przyznających świadczenie rodzicielskie, 2 decyzje odmawiające prawa do świadczenia, 4 decyzje uchylające, 2 decyzje o ustaleniu nienależnie pobranych świadczeń i ich zwrocie oraz 1 decyzję o umorzeniu postępowania. Badane decyzje wydano zgodnie z wymogami art. 107 k.p.a., zawierały one: oznaczenie organu właściwego tj. Wójta Gminy Raszyn, oznaczenie strony, datę wydania, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie o możliwości, terminie i sposobie wniesienia odwołania oraz podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do ich wydania. W rozstrzygnięciu decyzji przyznających wskazywano kwotę należnego świadczenia przysługującego za miesiące niepełne, tj. pierwszy i ostatni miesiąc, w którym świadczenie zostało ustalone. Decyzje przyznające zawierały informację o terminie wypłaty świadczenia do ostatniego dnia każdego miesiąca. W podstawie prawnej decyzji przyznających przywołano cały art. 32 Ustawy, bez podania odpowiedniej jednostki redakcyjnej mającej zastosowanie w sprawie, tj. art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych, który nadaje decyzjom przyznającym świadczenia rodzinne rygor natychmiastowej wykonalności. Zgodnie z art. 107 k.p.a. prawidłowa podstawa prawna decyzji administracyjnej powinna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które stanowią podstawę jej wydania. W sytuacji, gdy dany artykuł dzieli się na kilka ustępów, oraz punktów to należy wskazać ten, który znajduje zastosowanie w danej sprawie, bowiem w przeciwnym przypadku będzie to naruszało wymóg dokładnego podania podstawy prawnej.

Decyzje przyznające świadczenie zawierały pouczenie, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają zwrotowi, zgodnie z art. 30 Ustawy, oraz pouczenie o możliwości oraz skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a k.p.a.

Pomimo powyższego analiza decyzji administracyjnych wydanych w skontrolowanych postępowaniach wykazała poniższe uchybienia:

- w podstawie prawnej 6 decyzji przywołano błędny publikator ustawy o świadczeniach rodzinnych: w 3⁶³ decyzjach podając Dz. U. z 2000 r., poz. 111 ze zm., prawidłowo należało podać Dz. U. z 2022 r., poz. 615; w 1⁶⁴ decyzji podając Dz. U. z 2000 r., poz. 111 ze zm., prawidłowo należało podać Dz. U. z 2023 r. poz. 390; w 2⁶⁵ decyzjach podając Dz. U. z 2022 r. poz. 615 ze zm., prawidłowo należało podać Dz. U. z 2023 r. poz. 390;
- w podstawie prawnej 14⁶⁶ decyzji przyznających świadczenie nie przywołano Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r.⁶⁷ Ww. rozporządzenie zawiera zapisy o wysokości świadczenia rodzicielskiego (§ 1 pkt 15 rozporządzenia), zatem powinno być przywoływane w podstawie prawnej wszystkich decyzji przyznających świadczenia;
- w podstawie prawnej decyzji odmownych⁶⁸ przywołano art. 32 ust. 1 Ustawy, oraz art. 163 k.p.a. niemające zastosowania w sprawie;
- w podstawie prawnej 3⁶⁹ decyzji uchylających przywołano art. 24 ust. 7 Ustawy niemający zastosowania w sprawie; ponadto w 1⁷⁰ decyzji w uzasadnieniu błędnie wskazano przepis art. 17c ust. 9 pkt 4 Ustawy, zamiast wskazać art. 17c ust. 9 pkt 3 Ustawy, na podstawie którego uchylono decyzję, oraz w 1⁷¹ decyzji błędnie wskazano art. 9 pkt 3, zamiast art. 17c ust. 9 pkt 3, na podstawie którego uchylono prawo do świadczenia;
- w sentencji wszystkich decyzji uchylających zawarto niewłaściwy zapis dotyczący uchYLENIA decyzji przyznającej świadczenie tj. „uchylam realizację decyzji nr (...) z dnia (...)”, zamiast „uchylam decyzję nr (...) z dnia (...)”, w myśl art. 32 ust 1 Ustawy;
- w rozstrzygnięciu 3⁷² decyzji przyznających świadczenie rodzicielskie, nie zawarto zapisu o wyrównaniu wypłat należnych świadczeń za miesiące poprzednie w kolejnym miesiącu po miesiącu wydania decyzji. Jednocześnie skontrolowane listy wypłat sporządzone na dany miesiąc potwierdziły wypłaty świadczeń za poprzednie miesiące dla uprawnionego

⁶³ Decyzje oznaczone: xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx

⁶⁴ Decyzja nr xxx z xxx

⁶⁵ Decyzje oznaczone: xxx z xxx, xxx z xxx

⁶⁶ Decyzje oznaczone: xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx

⁶⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1481) w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna.

⁶⁸ Decyzje oznaczone: xxx z xxx, xxx z xxx

⁶⁹ Decyzje oznaczone: xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx

⁷⁰ Decyzja nr xxx z xxx

⁷¹ Decyzja nr xxx z xxx

⁷² Decyzje oznaczone: xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx

świadczeniobiorcy, w należnych wysokościach świadczenia, co było zgodne z rozstrzygnięciem w danej sprawie;

- w decyzjach w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i ich zwrotu nie poinformowano strony, że nienależnie pobrane świadczenia wraz z odsetkami podlegają egzekucji, o czym stanowi art. 30 ust. 7 Ustawy, oraz zawarto treść art. 30 ust. 8 Ustawy, bez wskazania artykułu, którego dotyczy;
- w 2⁷³ decyzjach uchylających w pouczeniu zawarto zapisy art. 25 Ustawy oraz w 1⁷⁴ decyzji art. 30 Ustawy niemające zastosowania w sprawie;
- w pouczeniu wszystkich decyzji zawarto treść art. 127a K.p.a. bez wskazania artykułu, którego dotyczy.

Ponadto w uzasadnieniu wszystkich decyzji przyznających prawo do świadczenia rodzicielskiego przytoczono określenie cyt.: „wnioskodawczyni jest osobą bezrobotną, bez prawa do zasiłku i sprawuje osobistą opiekę nad dzieckiem”. Należy zauważyć, że jednostka kontrolowana nie dokonywała weryfikacji danych w systemach teleinformatycznych Rynku Pracy, a zatem nie mogła stwierdzić, czy wnioskodawcy posiadali status osoby bezrobotnej w rozumieniu ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁷⁵ zgodnie z art. 2 pkt 2 tj. osoba bezrobotna to osoba zarejestrowana w urzędzie pracy, która nie jest zatrudniona i nie wykonuje innej pracy zarobkowej. Ponadto zdolna i gotowa do podjęcia pracy. Zatem Organ nie powinien wskazywać wnioskodawcy jako osoby bezrobotnej w uzasadnieniu decyzji, bez wcześniejszej weryfikacji w systemie Rynku Pracy. Weryfikacje w dostępnych systemach teleinformatycznych powinny zostać dokonane zawsze przed wydaniem każdej decyzji administracyjnej, zgodnie z art. 23b Ustawy.

Decyzje doręczono stronom zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 k.p.a. W aktach spraw znajdowały się dowody potwierdzające odbiór decyzji przez stronę lub inną osobę ze wskazaniem daty doręczenia, stosownie do zapisu art. 46 § 1 i 2 k.p.a. 3⁷⁶ decyzje nie zostały odebrane w terminie (zostały podwójnie awizowane) i wróciły do nadawcy.

Analiza kart zrealizowanych świadczeń oraz list wypłat i przelewów bankowych wykazała, że świadczenia (poza 4 sprawami opisanymi poniżej) były wypłacane terminowo, w okresach miesięcznych, o czym stanowi art. 26 ust. 1 Ustawy. W 1⁷⁷ sprawie, w której wypłata świadczenia nastąpiła z wyrównaniem od kwietnia 2022 r. zgodnie z wydaną 27

⁷³ Decyzje oznaczone: xxx z xxx, xxx z xxx

⁷⁴ Decyzja nr xxx z xxx

⁷⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 475

⁷⁶ Decyzje oznaczone: xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx

⁷⁷ Sprawa nr xxx.

kwietnia 2022 r. decyzją⁷⁸, 2 świadczenia wypłacono po miesiącu wskazanym w decyzji (wypłata wyrównania świadczeń za kwiecień i maj nastąpiła w czerwcu 2022 r., natomiast z decyzji wynikało, że wypłata miała nastąpić do końca danego miesiąca kalendarzowego, czyli do końca kwietnia 2022 r.), oraz wypłata 1 świadczenia tj. za lipiec 2022 r. nastąpiła w sierpniu 2022 r., W 1 sprawie z decyzji przyznającej⁷⁹, 2 świadczenia wypłacono po miesiącu, za który świadczenie przysługiwało tj. wypłata świadczenia za styczeń 2024 r. nastąpiła w lutym 2024 r. oraz wypłata świadczenia za luty 2024 nastąpiła w marcu 2024 r. W 1⁸⁰ sprawie, w której wypłata świadczenia nastąpiła z wyrównaniem od grudnia 2022 r. zgodnie z wydaną 3 stycznia 2023 r. decyzją⁸¹, 3 świadczenia wypłacono po miesiącu wskazanym w decyzji (wypłata wyrównania świadczeń za grudzień 2022 r. oraz styczeń i luty 2023 r. nastąpiła w marcu 2023 r., natomiast z decyzji wynikało, że wypłata miała nastąpić do końca danego miesiąca kalendarzowego, czyli do końca grudnia 2022 r.). W 1⁸² sprawie, w której wypłata świadczenia nastąpiła z wyrównaniem od marca 2023 r. zgodnie z wydaną 29 marca 2023 r. decyzją⁸³, 1 świadczenie wypłacono po miesiącu wskazanym w decyzji (wypłata wyrównania świadczeń za marzec 2023 r. nastąpiła w kwietniu 2023 r., natomiast z decyzji wynikało, że wypłata miała nastąpić do końca danego miesiąca kalendarzowego, czyli do końca marca 2023 r.). Dokonanie powyższych wypłat świadczenia rodzicielskiego było działaniem niezgodnym z art. 26 ust.1 Ustawy, który stanowi, że świadczenia rodzinne wypłaca się w terminach miesięcznych.

Wszystkie świadczenia były wypłacane zgodnie z przysługującą kwotą, wynikającą z decyzji administracyjnych. Powyższe realizowano zgodnie z dyspozycją wnioskodawców, tj. przelewami bankowymi na wskazane we wnioskach konta bankowe. W przypadku konieczności wypłaty wyrównania świadczeń za miesiące wcześniejsze, wypłata następowała z wyrównaniem świadczeń.

W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono następujące uchybienia i nieprawidłowości:

1. W okresie od 1 lutego 2024 r. do 2 września 2024 r. Pani xxx xxx Kierownik Działu Świadczeń prowadziła postępowania i wydawała decyzje administracyjne w sprawach dotyczących świadczenia rodzinnego na podstawie upoważnienia wydanego dla poprzednio zajmowanego stanowiska.

⁷⁸ Decyzja nr xxx z xxx

⁷⁹ Decyzja nr xxx z xxx

⁸⁰ Sprawa nr xxx

⁸¹ Decyzja nr xxx z xxx

⁸² Sprawa nr xxx

⁸³ Decyzja nr xxx z xxx

2. Nie weryfikowano w Centralnej Aplikacji Rynku Pracy, czy osoba uprawniona była zarejestrowana jako osoba bezrobotna lub pobierająca zasiłek dla bezrobotnych.
3. W 1 sprawie, w której świadczeniobiorcą była obywatelka Ukrainy, w związku z ustawowym przedłużeniem legalnego pobytu na terenie RP, nie dokonano niezwłocznej zmiany decyzji w zakresie przedłużenia prawa do świadczenia rodzicielskiego do dnia, w którym upływają 52 tygodnie od dnia urodzenia dziecka.
4. W 1 sprawie (dot. osoby ze statusem UKR) przyznano świadczenie na nieprawidłowy okres tj. na 52 tygodnie, zamiast do dnia określonego wówczas w ustawie jako okres legalnego pobytu⁸⁴ tj. do 24 sierpnia 2023 r.
5. W 1 sprawie przed wydaniem decyzji przyznającej świadczenie rodzicielskie nie dokonano weryfikacji w systemach Straży Granicznej o posiadaniu statusu UKR.
6. W 1 sprawie uchylono decyzję przyznającą świadczenie rodzicielskie w związku ze zmianą miejsca zamieszkania świadczeniobiorcy, a następnie przekazano dokumentację do innego organu będącego organem właściwym w rozumieniu Ustawy, zamiast przekazać wydaną decyzję wraz z aktami sprawy organowi właściwemu ze względu na nowe miejsce zamieszkania do dalszej realizacji.
7. 2 decyzje o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń wydano z uchybieniem terminu określonego w art. 35 § 1-3 k.p.a., w tym jedną po upływie 3 miesięcy, a drugą po upływie 4 miesięcy od dnia wydania decyzji uchylającej.
8. W 1 postępowaniu nieprawidłowo ustalono kwotę nienależnie pobranego świadczenia rodzicielskiego i zażądano zwrotu kwoty 1000 zł, zamiast kwoty 750 zł, za okres od 8 do 28 lutego 2022 r.
9. 3 wnioski o ustalenie prawa do świadczenia rodzicielskiego przekazano do Wojewody Mazowieckiego w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, bez stosownych weryfikacji w systemie CSIZS empatia, tj. PESEL, CBB, ZUS, MF, CEIDG, Rynek Pracy, CWU.
10. 1 wniosek dotyczący koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nie zawierał podpisu/parafy osoby przyjmującej wniosek oraz liczby dziennika.
11. W 1 sprawie dotyczącej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nie wezwano wnioskodawcy do poprawienia wniosku pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia, co było niezgodne z art. 24a ust. 1 Ustawy.

⁸⁴ Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

12. W podstawie prawnej: 14 decyzji nie przywołano Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r.; 2 decyzji odmownych powołano niemające zastosowania art. 32 ust. 1 Ustawy, oraz art. 163 k.p.a.; 3 decyzji uchylających przywołano art. 24 ust. 7 Ustawy niemający zastosowania w sprawie.
13. W podstawie prawnej decyzji przyznających powoływano cały artykuł przepisu 32 ustawy, bez podania odpowiedniej jednostki redakcyjnej mającej zastosowanie.
14. W uzasadnieniu 2 decyzji uchylających wskazano niewłaściwe przepisy Ustawy, na podstawie których uchylono decyzje przyznające świadczenia.
15. W uzasadnieniu wszystkich decyzji przyznających świadczenie przytoczono niewłaściwy zapis, że wnioskodawcy są osobami bezrobotnymi, bez prawa do zasiłku, bez dokonania wcześniejszej weryfikacji danych w systemie Rynku Pracy.
16. W 3 decyzjach przyznających prawo do świadczenia, nie zawarto zapisu o terminie wyrównania wypłat świadczeń należnych za miesiące poprzednie.
17. W sentencji wszystkich decyzji uchylających zawarto niewłaściwy zapis dotyczący uchylecia decyzji przyznającej świadczenie tj. „uchylam realizację decyzji nr (...) z dnia (...)”, zamiast „uchylam decyzję nr (...) z dnia (...)”, w myśl art. 32 ust 1 Ustawy.
18. W 2 decyzjach uchylających w pouczeniu zawarto zapisy art. 25 Ustawy oraz w 1 decyzji - art. 30 Ustawy, niemające zastosowania w sprawie.
19. W decyzjach w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i ich zwrotu nie zawarto pouczenia zgodnie z art. 30 ust. 7, oraz zawarto treść art. 30 ust. 8 Ustawy bez wskazania artykułu którego dotyczy.
20. W pouczeniu wszystkich decyzji zawarto treść art. 127a k.p.a. bez wskazania artykułu, którego dotyczy.
21. 6 świadczeń rodzicielskich wypłacono w miesiącu następującym po miesiącu wskazanym w decyzji oraz 3 świadczenia wypłacono w miesiącu następującym po miesiącu, za który świadczenie przysługiwało, co było niezgodnie z art. 26 ust. 1 Ustawy.

Uwagi:

1. W podstawie prawnej 6 decyzji przywołano niewłaściwy publikator ustawy o świadczeniach rodzinnych.
2. Po odzyskaniu nienależnie pobranych świadczeń ustalonych na podstawie decyzji Wojewody, działania określone w pkt I pkt 2 obowiązującej procedury Wojewody Mazowieckiego wykonywano z uchybieniem terminów wskazanych w Zasadach

współpracy organów właściwych i Wojewody Mazowieckiego w sprawach dotyczących nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych w związku z przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, tj. po upływie 7 dni, oraz nie podejmowano działań określonych w pkt III Zasad (...).

3. W podstawie prawnej upoważnienia z 3 września 2024 r. dla Pani Iwony Bystrzyckiej wskazano cały art. 20 u.ś.r., bez przywołania ustępu 3 tego artykułu oraz wskazano art. 268a k.p.a., niemający zastosowania przy udzielaniu upoważnień do realizacji świadczeń rodzinnych.

Za stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszynie oraz pracownik realizujący kontrolowane zadania z ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Panią Kierownik do podjęcia następujących działań:

1. Jeżeli pracownik realizujący zadania z ustawy o pomocy społecznej posiada upoważnienie wydane do pracy za określonym w upoważnieniu stanowisku, to w sytuacji zmiany stanowiska, występowania do organu właściwego tj. Wójta Gminy Raszyn o wydanie nowego upoważnienia.
2. Przed wydaniem rozstrzygnięcia dokonywania weryfikacji w Centralnej Aplikacji Rynku Pracy, czy osoba uprawniona jest zarejestrowana jako osoba bezrobotna lub pobierająca zasiłek dla bezrobotnych.
3. W przypadku gdy świadczeniobiorcą jest obywatelka Ukrainy, w związku z ustawowym przedłużeniem legalnego pobytu na terenie RP, dokonywania niezwłocznej zmiany decyzji w zakresie przedłużenia prawa do świadczenia rodzicielskiego do dnia, w którym upływa termin 52 tygodni od dnia urodzenia dziecka, w okresie legalnego pobytu wynikającego z ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.
4. Przyznawania świadczeń obywatelom Ukrainy do dnia, w którym upływa termin 52 tygodni od dnia urodzenia dziecka lub do dnia, w którym upływa termin legalnego pobytu wynikającego z ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, w zależności od tego, który termin następuje wcześniej.

5. W przypadku złożenia wniosku o świadczenie rodzicielskie przez obywatela Ukrainy przebywającego na terenie RP w związku z konfliktem zbrojnym na terenie Ukrainy, weryfikowania w systemach Straży Granicznej czy osoba posiada status UKR.
6. W sytuacji zmiany miejsca zamieszkania świadczeniobiorcy przekazywania wydanej decyzji przyznającej świadczenie rodzicielskie wraz z aktami sprawy do dalszej realizacji organowi właściwemu ze względu na nowe miejsce zamieszkania, zgodnie z art. 25 ust. 5 Ustawy.
7. Wydawania decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń terminowo zgodnie z art. 35 § 1-3 k.p.a.
8. W sprawie nr xxx podjęcia działań zmierzających do prawidłowego ustalenia kwoty nienależnie pobranych świadczeń, a w sytuacji, gdy zostały one zwrócone w nadmiernej kwocie, dokonania zwrotu różnicy na konto świadczeniobiorcy.
9. Przekazywania wniosków o ustalenie prawa do świadczenia rodzicielskiego do Wojewody Mazowieckiego w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego ze wszystkimi wykonanymi weryfikacjami, niezbędnymi do wydania rozstrzygnięcia.
10. Przyjmowania wniosków z większą uważnością i starannością w tym zamieszczania na wniosku podpisu/parafy oraz liczby dziennika przez osobę przyjmującą wniosek.
11. W przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionego wniosku, wzywania wnioskodawców do poprawienia wniosku, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia, zgodnie z art. 24a ust. 1 Ustawy.
12. W wydawanych decyzjach administracyjnych:
 - przywoływania w podstawie prawnej tych przepisów, które mają zastosowanie w rozstrzygnięciu.
 - zamieszczania w podstawie prawnej decyzji przyznających odpowiednich do sprawy szczegółowych jednostek redakcyjnych przywoływanych artykułów ustawy tj. ustęp, punkt, litera.
 - w decyzjach uchylających wskazywania właściwych przepisów Ustawy, na podstawie których uchylono decyzje przyznające świadczenia;
 - w uzasadnieniu decyzji przyznających niezawierania zapisu, że wnioskodawca jest osobą bezrobotną, bez prawa do zasiłku w przypadkach gdy fakt ten nie został potwierdzony i udokumentowany;

- w decyzjach przyznających prawo do świadczenia, zawierania zapisu o terminie wyrównania wypłat świadczeń należnych za miesiąc poprzednie;
- w sentencji decyzji uchylających zawierania właściwego zapisu dotyczącego uchylecia decyzji przyznającej świadczenie tj. „uchylam decyzję nr (...) z dnia (...)”, w myśl art. 32 ust. 1 Ustawy;
- w decyzjach uchylających zawierania w pouczeniu wyłącznie tych przepisów, które mają zastosowania w sprawie;
- w decyzjach w sprawie ustalenia i zwrotu nienależnie pobranych świadczeń zawierania pouczenia o obowiązku wynikającym z art. 30 ust. 7 i art. 30 ust. 8 Ustawy, przywołując zarówno treść jak i oznaczenie przywołanego przepisu;
- w sytuacji zawarcia w pouczeniu decyzji treści artykułu 127a k.p.a. wskazywania również, którego artykułu treść pouczenia dotyczy.

13. Wypłacania przyznanych świadczeń rodzicielskich terminowo, zgodnie z art. 26 ust. 1 Ustawy.

Ponadto rekomenduje się aby:

1. W podstawie prawnej decyzji przywoływać właściwy publikator ustawy o świadczeniach rodzinnych.
2. Stosować się do wytycznych zawartych w procedurze Zasady współpracy organów właściwych i Wojewody Mazowieckiego w sprawach dotyczących nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych w związku z przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, w szczególności do przestrzegania terminów oraz podejmowania działań określonych w pkt III powyższej procedury.
3. W podstawie prawnej upoważnienia do realizacji kontrolowanych zadań wskazywać wyłącznie art. 20 ust. 3 u.ś.r., bez przywołania art. 268a k.p.a., który nie ma zastosowania przy udzielaniu upoważnień do realizacji świadczeń rodzinnych.

Pouczenie

Informuję, że na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze. Jednocześnie zobowiązuję Panią do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach

ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Katarzyna Kieszek
**Dyrektor Wydziału Rodziny i Polityki
Społecznej**

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:
Pani XXXXX XXXXX XXXX
Wójt Gminy Raszyn